

Financování a hospodaření ÚSC

Změny ve financování regionálního školství

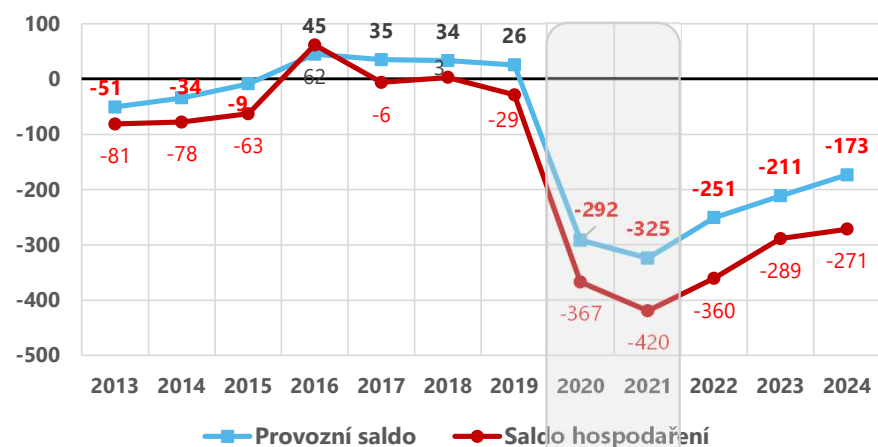
Veřejné finance nejsou rozdělené na **moje (obec, kraj) a **jejich** (stát).**

Jsou to peníze lidí. A ti čekají na řešení, ne na zůstatky na účtech.

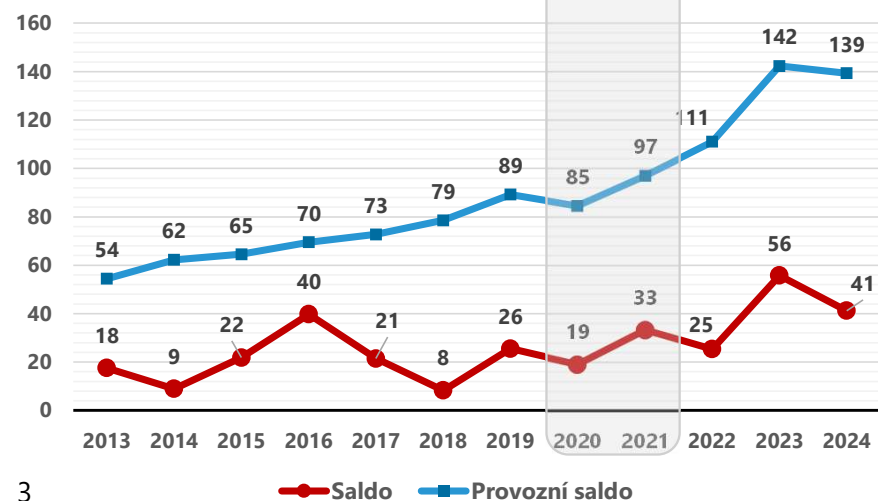

Fiskální nerovnováha mezi státem a ÚSC se zvyšuje

Saldo a provozní saldo SR

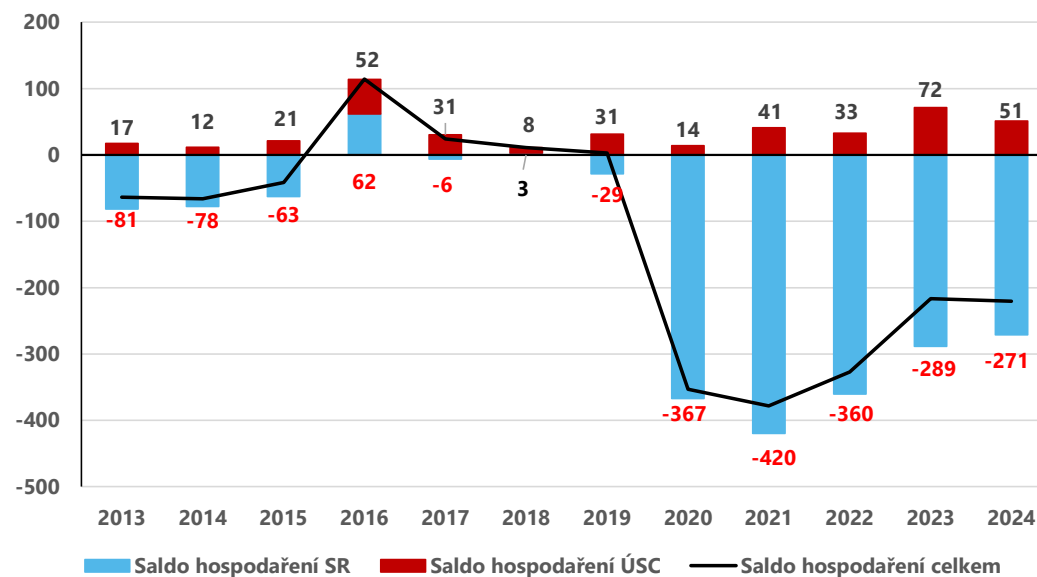

Saldo a provozní saldo obcí

- **stát** zápasí s provozními **deficity**, **obce** mají dlouhodobě obří **přebytky**
- **změna RUD je nevyhnutelná**

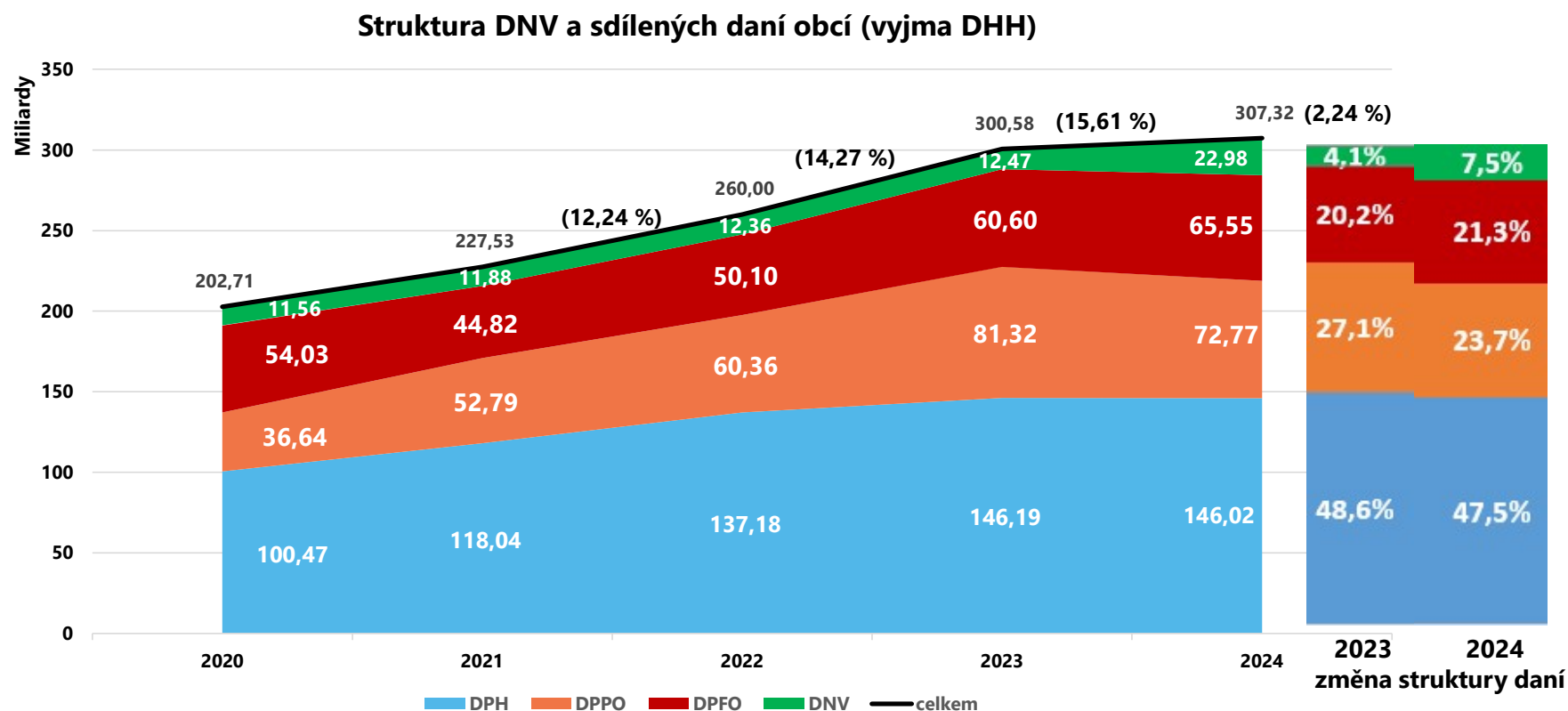
Saldo hospodaření SR a ÚSC

Zdroj: IISSP

Změny v sazbách DNV mírně posílily význam výlučných daní obcí

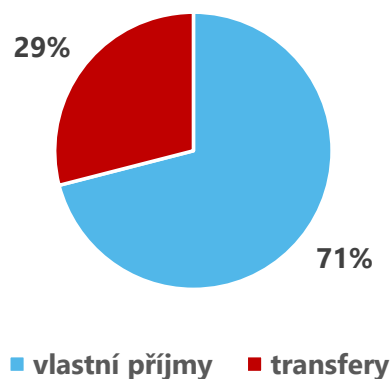

Zdroj: GFR, výpočty MF

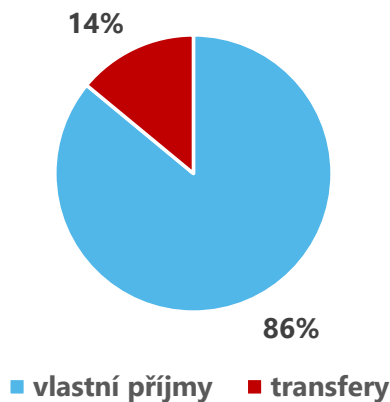

Obce a kraje si vystačí téměř na vše z vlastních příjmů – závislost na dotacích klesá

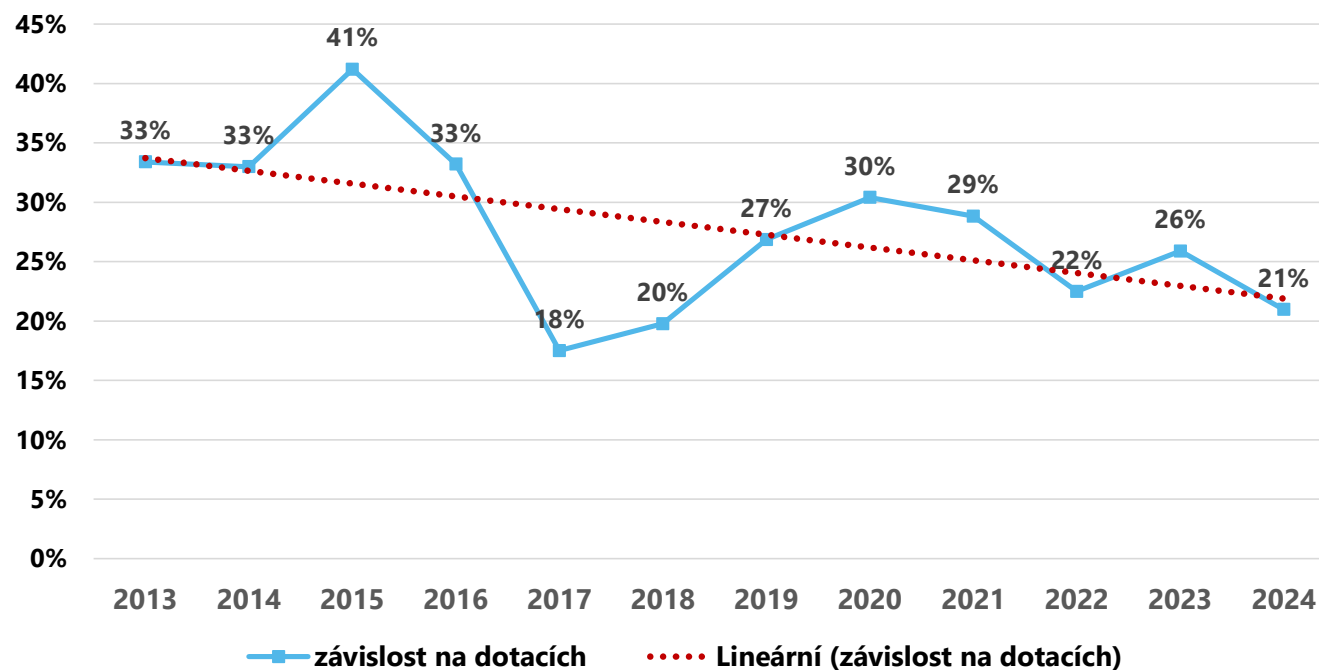
Příjmová soběstačnost krajů

Příjmová soběstačnost obcí

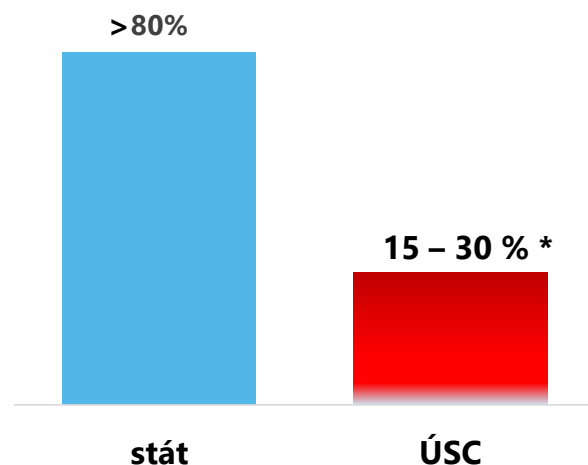
Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích

Pozn.: vlastní příjmy = daňové, nedaňové, kapitálové;
u krajů očištěné o průtokové transfery

(Kvazi)mandatorní výdaje dusí stát

* odměny členů zastupitelstva, platy a povinné odvody ÚSC a zřizovaných organizací

ODHADOVANÝ VÝVOJ (KVAZI)MANDATORNÍCH VÝDAJŮ STÁTU

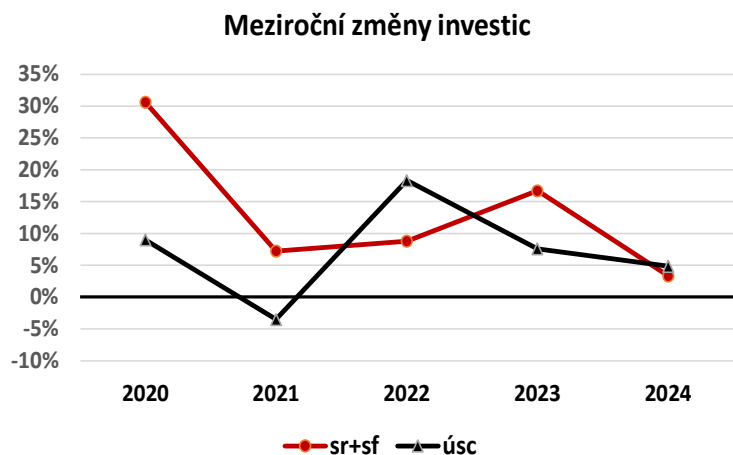
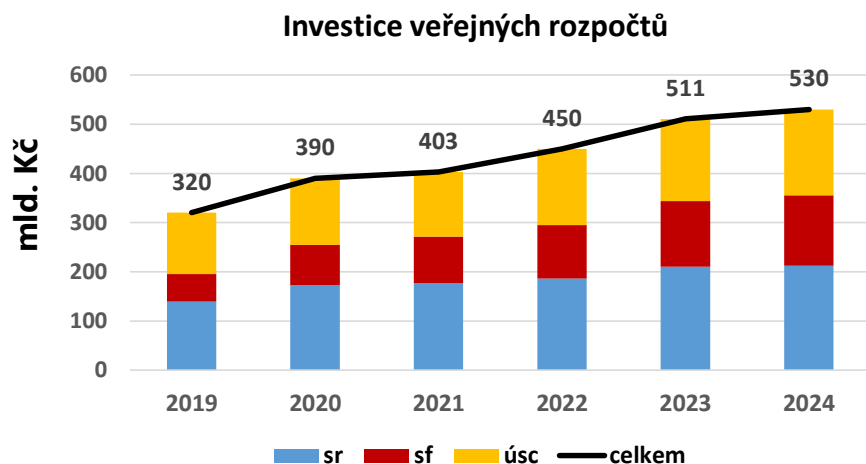
- vysoký podíl (kvazi) mandatorních výdajů dusí stát, přičemž demografie tento trend dále zhorší
- většina výdajů státního rozpočtu je povinná
- obce naopak disponují větší flexibilitou

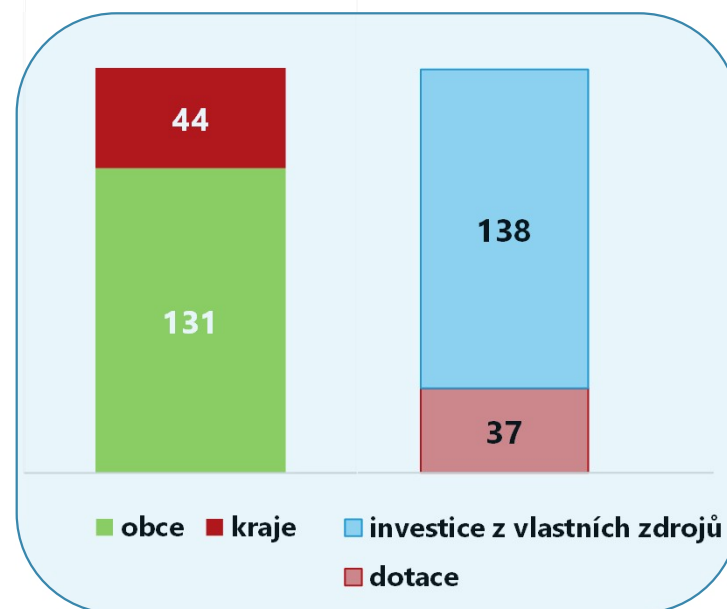
Prostor pro navyšování daňových příjmů ÚSC je vyčerpán

Samosprávy se podílejí zhruba na třetině veřejných investic

rok 2024

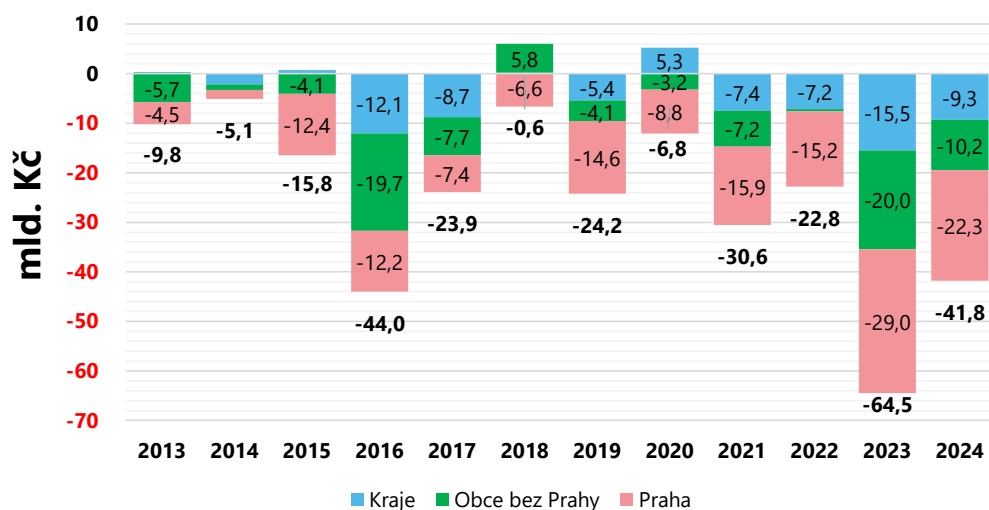
... ale jejich finanční možnosti jsou mnohem vyšší

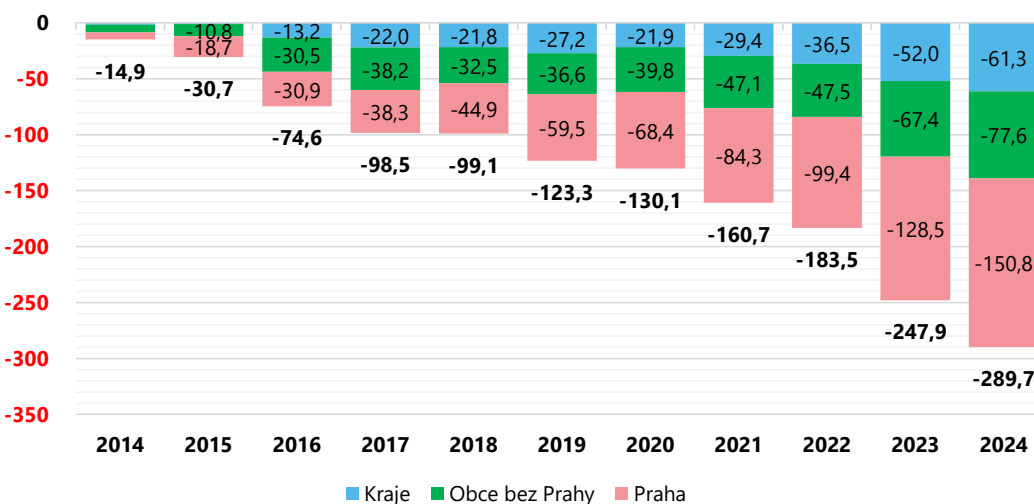
Místo investic hromada peněz – obce ani kraje dlouhodobě nevyužívají investiční potenciál

- během 12 let obce a kraje **nevyužily téměř 290 mld. Kč**; z toho Praha **151 mld. Kč**
- **trend** nevyužívání prostředků **se prudce zhoršuje**

Nevyužitý investiční potenciál (meziročně)

Nevyužitý investiční potenciál (kumulativně)

Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

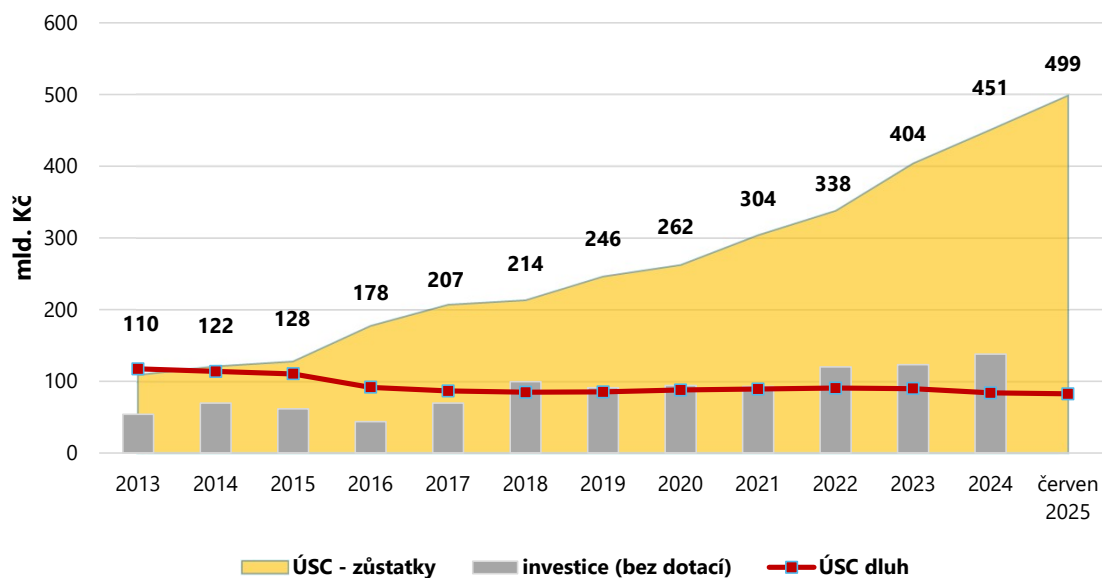
investiční potenciál = investice bez dotací – provozní saldo

Výsledkem je, že obce a kraje se topí v úsporách a investice pokulhávají

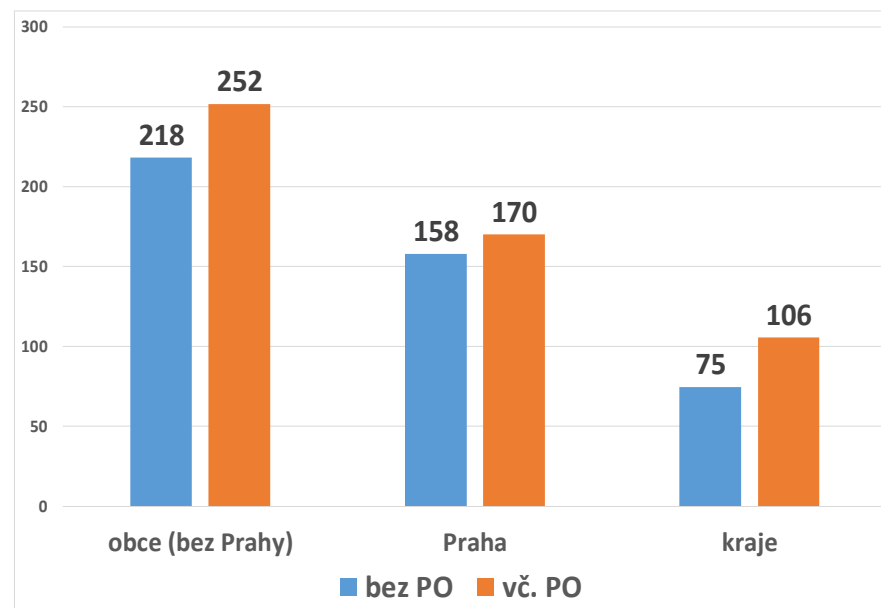
- **zůstatky** se během 12 let téměř **zčtyřnásobily**
- **investice** rostly **2,5 krát**
- **170 mld. Kč** (40 % úspor obcí) drží Praha

ÚSC (bez PO): zůstatky, dluh a investice (bez dotací)

Zdroj: IISSP, výpočty MF

rok 2024; mld. Kč

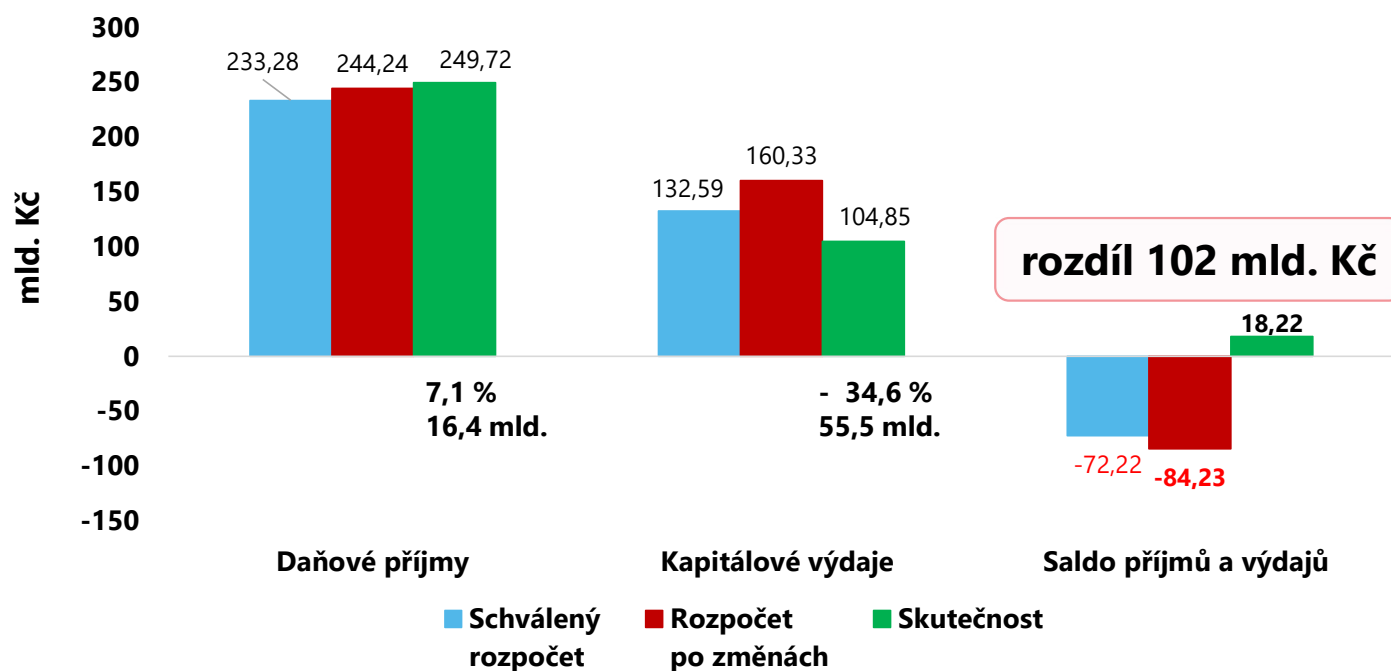
Kde vidíme hlavní problém bránící rychlejšímu rozvoji obcí

- **stavební řízení**
 - složitý a roztříštěný proces povolování (památkáři (!), ochrana přírody, hygiena, hasiči, doprava...)
 - přehnané normy u budov veřejného vybavení
 - složité a nepružné územní plánování
 - neomezená možnost téměř kohokoliv vyjadřovat se k čemukoliv beztrestně, bez odpovědnosti
- **slabé kapacity obcí na plánování a realizaci investic**
 - chybí projekty, know-how a lidi, kteří by je realizovali
- **zadávání veřejných zakázek**
- **pomalé soudní přezkumy**

Rozpočty obcí a krajů nejsou nástrojem řízení, nýbrž politického boje

rok 2024; obce bez Prahy

Zdroj: IISSP, výpočty MF

- **plán vs. realita se dramaticky liší**
- nadhodnocují se výdaje, podhodnocují se příjmy → **vzniká zdánlivý deficit**
- **zlepšilo se rozpočtování daňových příjmů**
- **velké nedostatky v rozpočtování investic, ale i běžných výdajů**

takové **rozpočty blokují investice a rozvoj obce**

Investiční kapacita Prahy – příklad (Dukovany)

SMLOUVA S KHNP

2 bloky reaktorů **407 mld. Kč**

DOBA VÝSTAVBY

10 let (2026 – 2036)

FINANCE PRAHY

roční provozní saldo **50 mld. Kč**

Za 10 let

500 mld. Kč

bez nutnosti sahat na úspory

ZÁVĚR

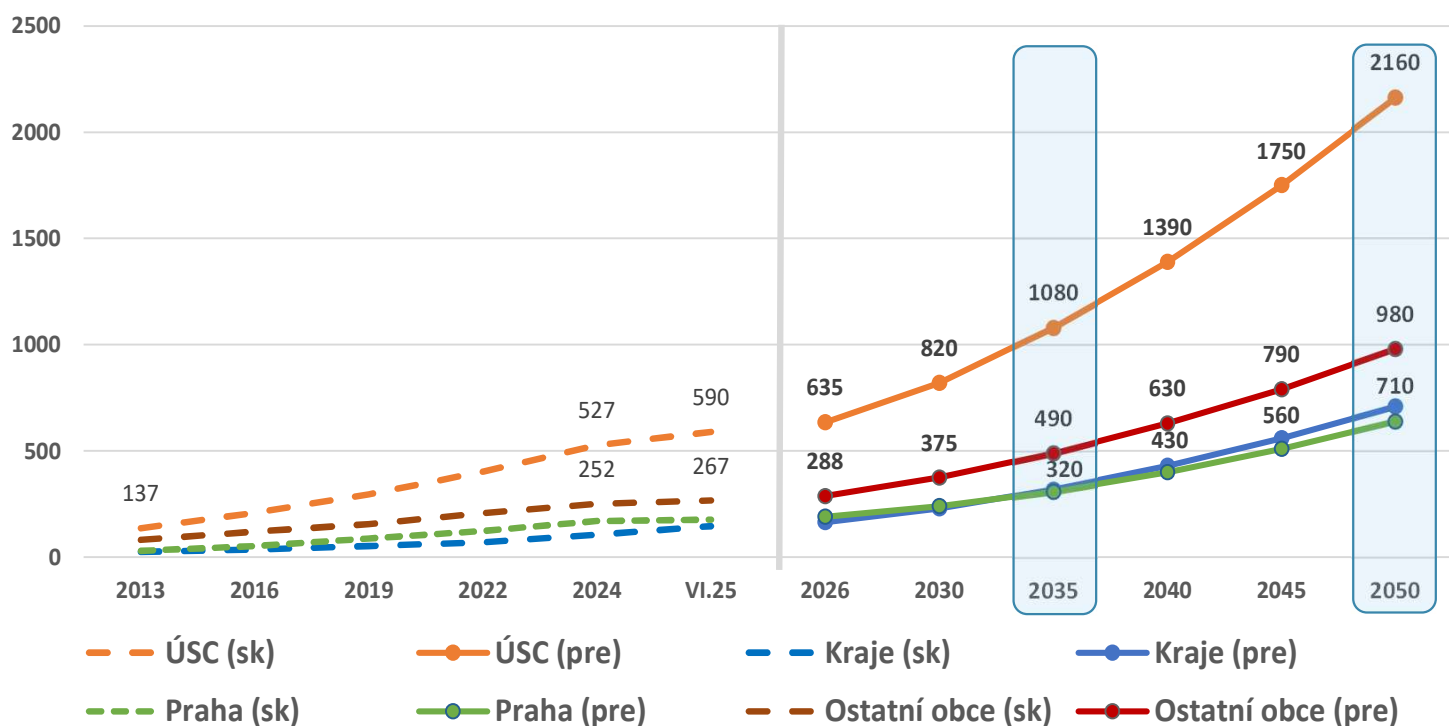
- Praha může plně financovat výstavbu 2 reaktorů **bez čerpání úspor**, a ještě ji **zbyde 100 mld. Kč**
- zásadní **změna RUD** u Prahy je naprosto **nezbytná**

Pozn.: Praha **nikdy neinvestovala více než 26 mld. Kč ročně**; aby začala snižovat úspory, musí investovat min. 60 – 70 mld. Kč ročně

Jak to bude dál? 1 bilion Kč do 10 let

Odhad vývoje zůstatků na účtech ÚSC

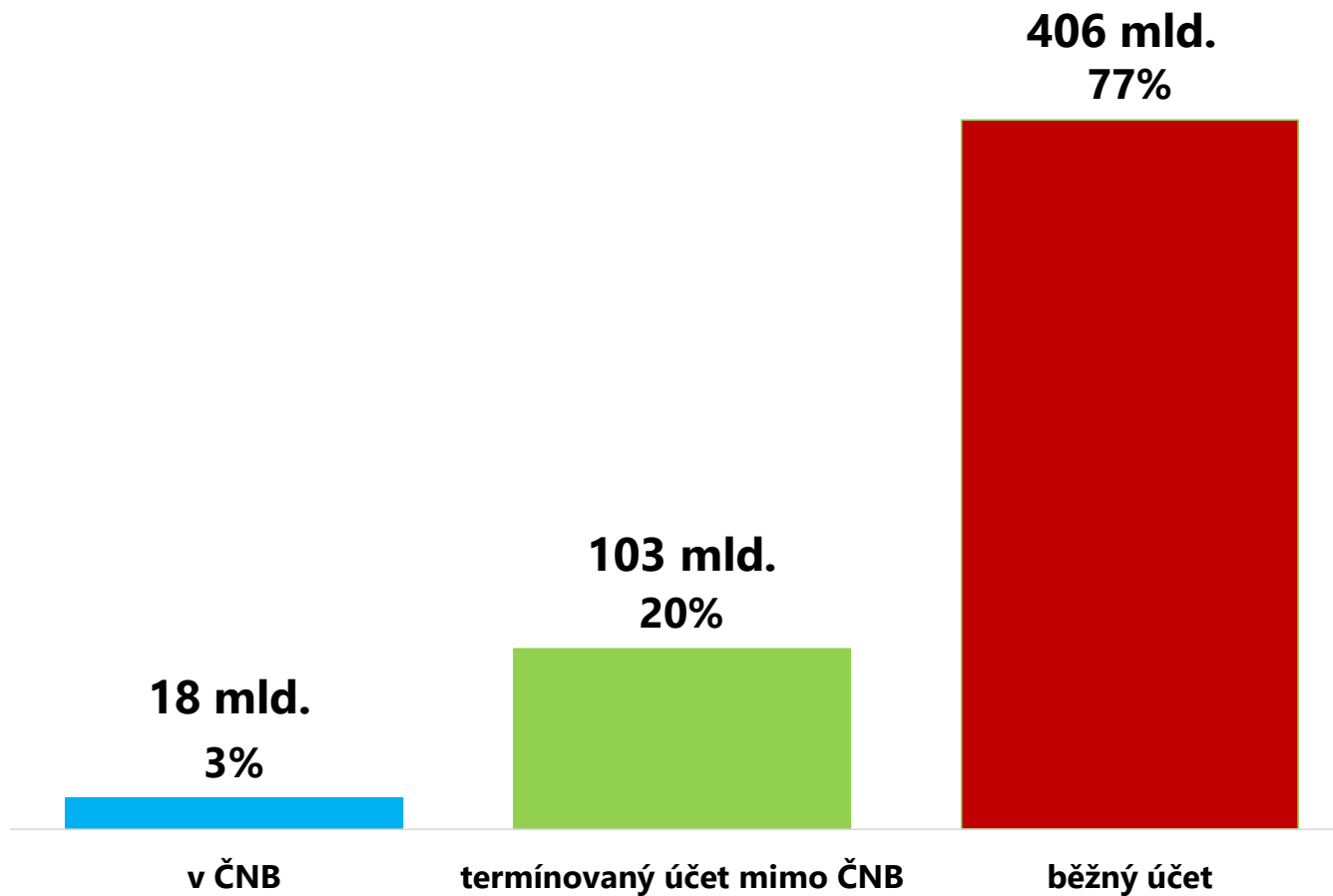
Možné příčiny:

- **slabé plánování rozpočtů** – vzdušné zámky ve výdajích a podhodnocování příjmů
- **málo odborníků** na projekty a řízení investic
- **složitá legislativa**

Zdroj: IISSP, budoucí hodnoty odhadnuty na základě historického trendu z let 2001 – 06/2025 s využitím kvadratické regresní analýzy, která reflektuje reálné tempo růstu a lépe (než lineární) odpovídá vývoji z posledních let

Většina zůstatků samospráv zůstává na běžných účtech

Zdroj: IISSP 2024, statistika MF

Obce: snadná kořist nepoučeného investora

ad 2a) Návrh zhodnocení finančních prostředků města – F.X.C.G. Alfa s. r. o

Na 10. zasedání FV byli přítomni zástupci této společnosti, kteří seznámili členy FV s možností zhodnocení finančních prostředků města. Vzhledem k tomu, že nakonec nedošlo vůbec k hlasování o této možnosti, je opět předkládána s tím, že investice do F.X.C.G by byla ve výši 5 mil. Kč. Jedná se o nákup dluhopisů s ročním výnosem ve výši 6,5 % p.a. s dobou splatnosti 12 měsíců.

Příležitosti:

- Solidní zhodnocení

Rizika:

- Historie vlastníků společnosti
- Prezentace vlastníků společnosti (v současné době nefunkční internetové stránky, dle informací pana Radka Babčana jsou v tuto chvíli stránky nově připravovány)
- Nedoložení znalostí a praxe majitelů
- Obchodování na Forexu (což je část finančního trhu)
- Nejasná schopnost společnosti dostát svým závazkům
- Oblast rizikovější než akciový trh
- Produkt není regulovaný u ČNB

→ zastupitelstvo přesto transakci schválilo

Bylo to letadlo, tvrdí policie o zkrachovalém fondu WCA. Člověka a firmu obvinila z dvoumiliardového podvodu

ČTK, mld

5. 3. 2024 5. 3. 2024 | Zdroj: ČTK, ČT24

Insolvenční rejstřík

Detail insolvenčního řízení WCA International s.r.o.

Aktuální stav: Povolení reorganizace Reorganizace

Spisová značka: MSPH 88 INS 17835 / 2022 vedená u Městského soudu v Praze

Základní identifikační údaje: WCA International s.r.o.

IČ: 05823013 (viz obchodní rejstřík)

Rodné číslo / Datum nar.: /

Sídlo společnosti: Hnojník, Hnojník 387, PSČ 739 53

Insolvenční správce: JUDr. Jaroslav Brož MJur (viz seznam insolvenčních správců)

3 minuty

Události: Podvod investiční společnosti WCA

Již v roce 2007 ČNB varovala před spekulativními obchody obcí

Praha - Obce se snaží zhodnocovat volné peníze, kterých mají k dispozici desítky miliard. Česká národní banka ale varuje, aby v době ekonomické krize neriskovaly a nesnažily se o koupi akcií. **Velká část zastupitelstev ovšem varování přesto nedbá a hazarduje.** Například magistrát Prahy odmítá informace týkající se volných peněz uveřejnit. Na nebezpečné způsoby investování upozornilo rovněž ministerstvo financí. ČNB nyní prošetřuje případ, při němž jedna obec přišla dokonce o 60 milionů korun.

Podle Pavla Řežábka, vrchního ředitele ČNB, si je banka velmi dobře vědoma rizik, která vyplývají z toho, že mají k dispozici volné zdroje a nějakým způsobem je uplatňují. „Tyto **obce na to většinou nemají dostatečný analytický aparát a v některých těch instrumentech se ani nevyznají,**“ prohlásil Řežábek. ČNB právě jeden takový odstrašující případ řeší. Starosta obce v Jihomoravském kraji svěřil 100 milionů korun soukromé firmě, která je slíbila zhodnotit. Jenže v zahraničí během jediného týdne přišla o 60 milionů korun.

Zdroj: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/obce-casto-nebezpecne-investuji-193756>; **8.12.2009**

- **rizika se zamlčují**, obce jim nerozumí
- při propadu trhu hrozí **ztráta peněz**
- **zprostředkovatelé** spravují miliardy, přitom mají **nízký vlastní kapitál** → hrozí platební neschopnost

Obce riskují s akcemi

Vladimír Piskáček, Jan Sochor
www.ihted.cz/autor/

PRAHA, 5. 3. 2007
Propad na akciovém trhu může přinést velké ztráty také obcím a městům. Rada se jich totiž dala zlákat k investicím do vysoce rizikových akciových produktů. Nakupují akcie prostřednictvím takzvaných repo obchodů nebo s akciemi obchodují na úvěr. Podle odhadu ředitele Burzy cenných papírů Praha Petra Koblíče tak obce investovaly několik miliard korun.

Před riskantním nakládáním s veřejnými penězi v únoru varovala všechny hejtmany a starosty Česká národní banka. Domnívá se, že řada zastupitelů a starostů ani neví, jakým rizikům se vystavili.

»Velmi rozšířeným marketingovým tahem investičních zprostředkovatelů je nabídka investování do produktů, které firmy nabízejí jako rovnocennou alternativu bankovním vkladům,« uvedla v dopise ČNB s tím, že vyšší rizikovost nabízených služeb firmy obvykle nezdůrazní.

Při obchodech s akciemi na úvěr se kraje a města vystavují riziku, že jim při poklesu kurzu propadne celá jistina, již složili. Rovněž při repo obchodech mohou přijít o významné částky. Obchodníci totiž často využívají peněz od obcí k financování úvěrových obchodů jiných klientů. Centrální banka se obává, že by výrazný propad trhu zlikvidoval malé obchodníky, a obce by tak přišly o všechny peníze investované do repo obchodů.

Naposledy se česká burza výrazně otrásla minulý týden, kdy akcie přišly za tři dny o sedm procent své hodnoty. Ještě hlubší byl propad loni v květnu a v červnu, kdy akcie ztratily čtvrtinu. Tehdy drobní investoři přišli o desítky miliard korun a mnoho firem bylo na hraně pádu.

Burza a Česká národní banka proto plánují, že obchody na úvěr omezí. Nakládání s prostředky krajů či obcí regulovat nemohou, hodlají však zvýšit míru jistiny, kterou musejí složit drobní investoři při nákupu akcií na úvěr.

V současné době může drobný investor – což jsou i města a obce – nakupovat akcie, i když složí pouze deset procent z jejich ceny a zbytek si půjčí od obchodníka. Pokud potom akcie o deset procent klesnou, investor o všechny vložené peníze přijde.

ČNB varuje obce, str. 17

Zdroj: Hospodářské noviny, **5.7.2007**

Obce: snadná kořist nepoučeného investora

VÝCHODISKO

- vysoké zůstatky
- ochrana peněz před inflací

RIZIKO

- snadný **cíl pro podvodníky**
- **ztráta** peněžních prostředků

OMEZENÍ RIZIKA

- **informace a kredibilita**
(prověřit finančního partnera, reference, reputace)
- **bezpečnost a likvidita** před výnosem
- **diverzifikace** – více bank a finančních nástrojů

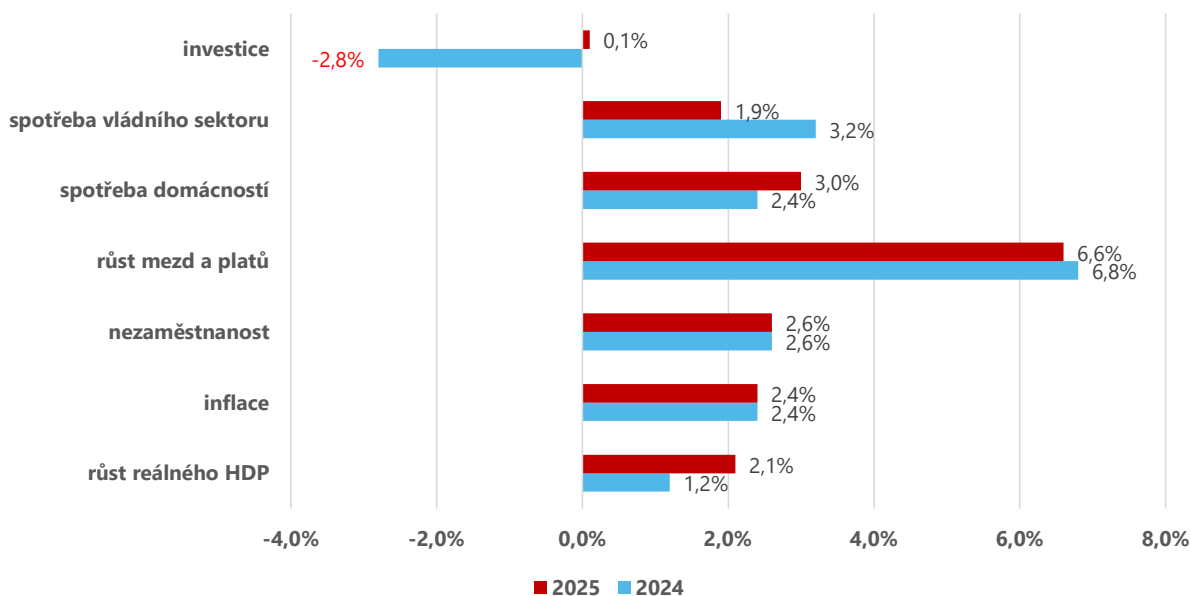
ZÁSADY

- **nevyužívat rizikové instrumenty** (deriváty, pákové obchody, kryptoměny)
- investice, jejichž **podmínkám nerozumím**
- nehledat nadstandardní výnos

Ekonomika poroste v roce 2025 lépe, než se očekávalo

Makroekonomické indikátory 8/2025

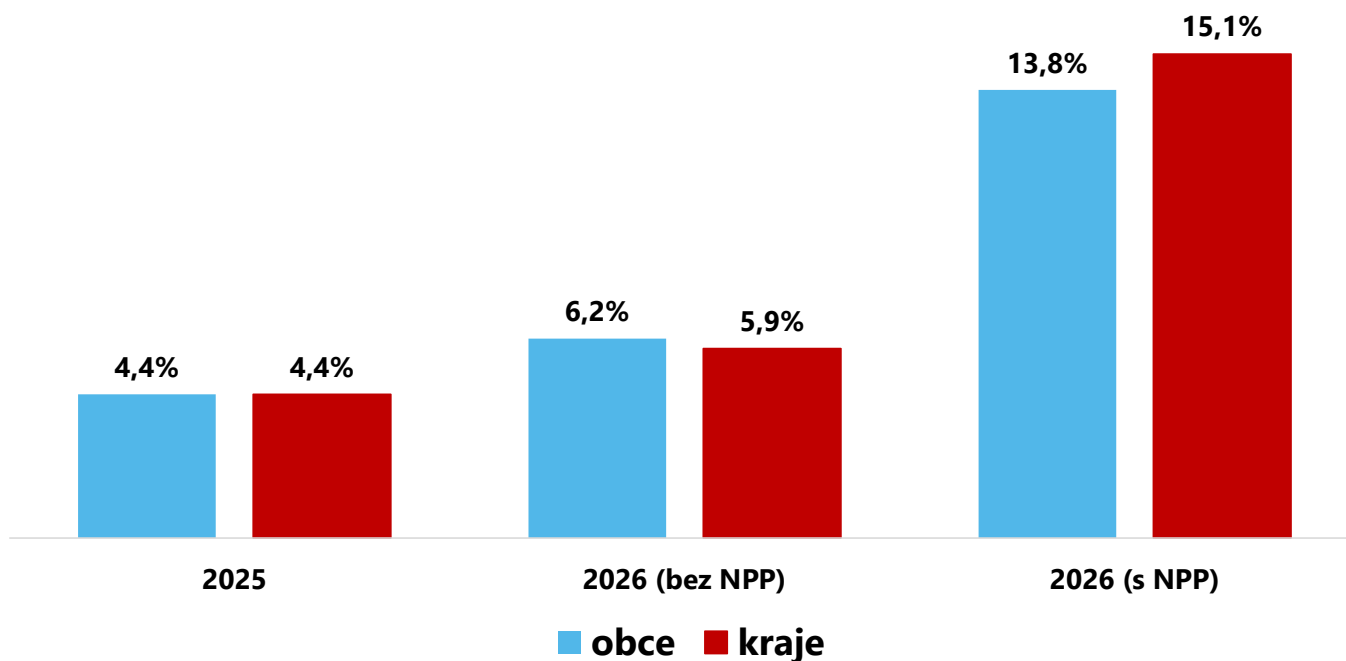

- česká **ekonomika pokračuje v oživení**
- ekonomiku táhne **spotřeba domácností**
- **inflace** v cílovém pásmu **+ - 2 %**
- **pokulhávají investice**

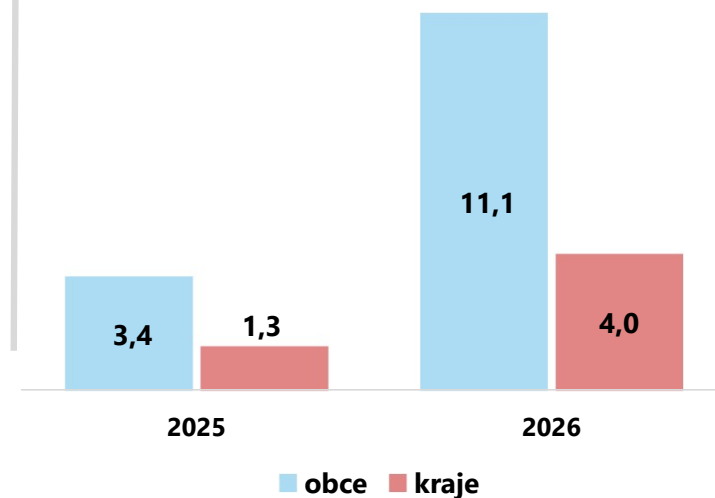

Výhled 2025 a 2026: očekává se solidní růst sdílených daní

Procentuální změny inkasa sdílených daní

Změna oproti předchozí predikci (duben bez NPP) [mld. Kč]

Zlepšený výkon ekonomiky se přetaví do vyššího inkasa sdílených daní obcí

OBCE (mld. Kč) vč. Prahy	2024 GFŘ	predikce 2025			predikce 2026		
		2025	2025-24	2025/24	2026	2026-25	2026/25
DPH	146,0	149,9	3,9	2,7%	168,7	18,8	12,5%
DPPO (sdílená část)	72,8	76,8	4,0	5,5%	89,1	12,3	16,0%
DPFO celkem	68,6	73,4	4,8	7,0%	84,1	10,7	14,6%
DPFO - zvl.sazba	11,7	10,6	-1,1	-9,7%	10,6	0,0	0,0%
DPFO - placená poplatníky (z přiznání)	3,8	5,2	1,4	37,6%	6,0	0,8	15,4%
DPFO - závislá činnost	50,1	54,2	4,1	8,2%	63,8	9,6	17,7%
DPFO - 1,5% motivace	3,0	3,4	0,4	13,3%	3,7	0,3	8,8%
DHH (sdílená část)	4,2	3,9	-0,3	-6,0%	4,0	0,1	2,6%
CELKEM	291,6	304,0	12,7	4,3%	345,9	41,8	13,8%

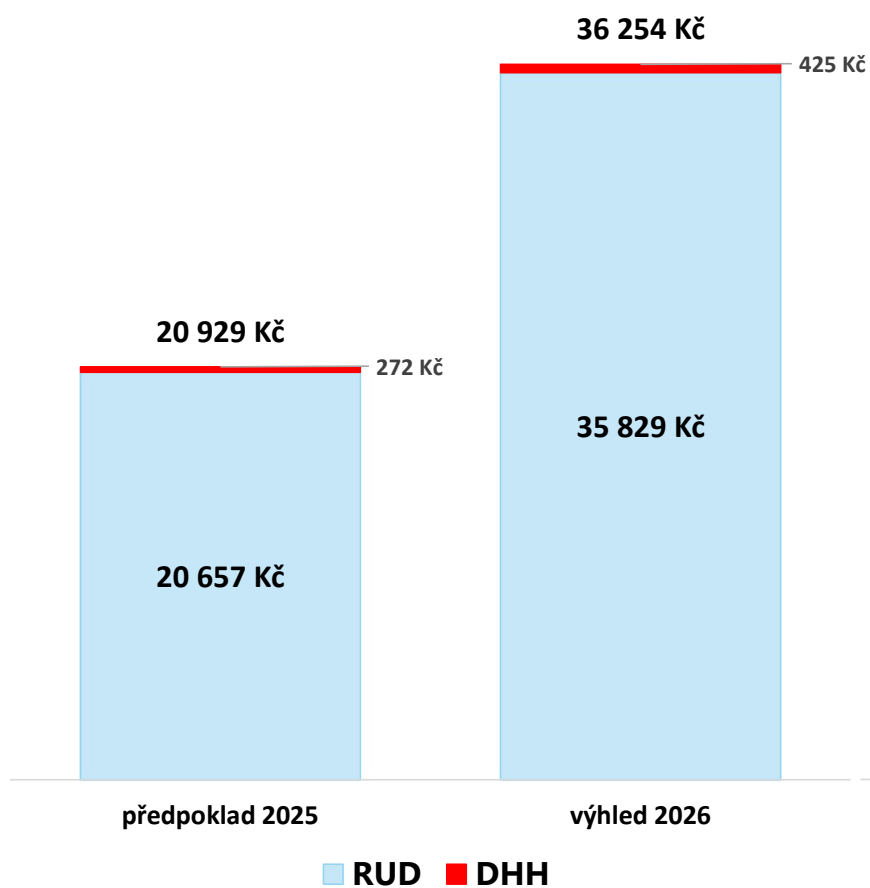
autonomní růst sdílených daní (bez leg. změn) v roce 2026

Σ 322,8 mld. Kč +18,8 mld. Kč + 6,2 %

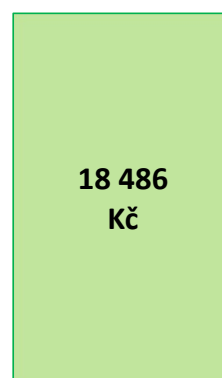

Od roku 2026 se v RUD zásadně mění „výnos na žáka“

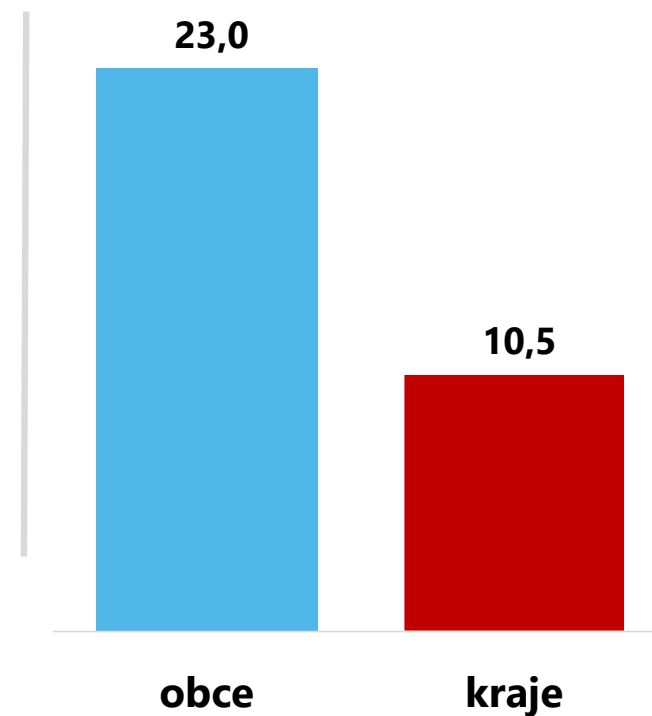
Výnos „na žáka“ – obce

Výnos „na žáka“ – kraje

Prostředky na NPP / ONIV
(33,5 mld. Kč)

Změna financování regionálního školství

Zdůvodnění a cíle návrhu

■ Problémy stávajícího systému

- centralizace → nízká samostatnost zřizovatelů v rozhodování
- neefektivní financování nepedagogické práce
- chybějící / nemožná kontrola reálných nákladů ze strany státu

■ Cíle návrhu

- posílení principu subsidiarity, tj. řešení lokálních věcí na lokální úrovni
- zvýšení samostatnosti obcí a krajů
- efektivnější rozhodování o alokaci zdrojů na opravy, údržbu a investice se znalostí místních podmínek

Proč RUD ? Vzdělávání jako samostatná působnost obce a kraje

subsidiarita:

řešení lokálních věcí na lokální úrovni

**dotační financování
popírá princip
samostatné působnosti**

**konec vládní regulace
zaměstnanosti**

efektivnější rozhodování:

odpovědnost za provozní
zajištění školy a vliv na
nákladovost

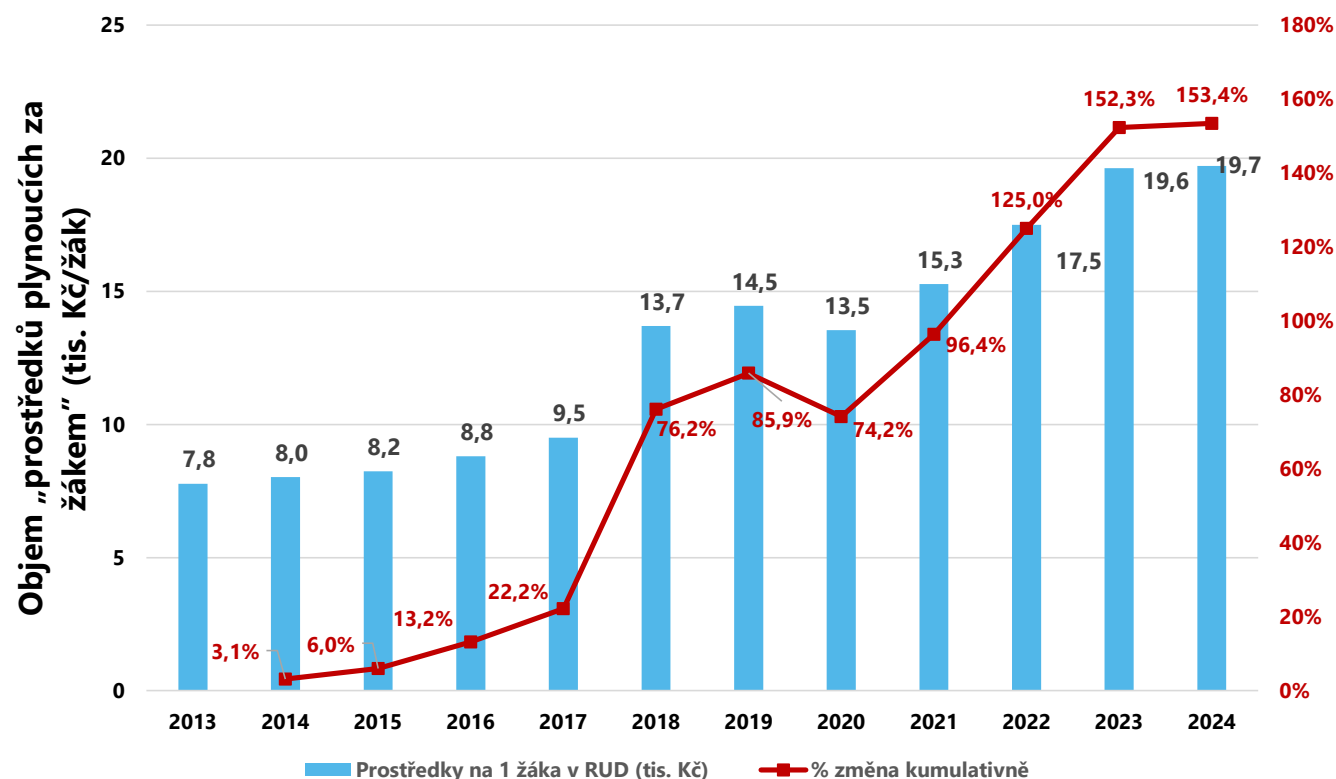
**pokles počtu žáků
neovlivní celkový objem
prostředků**

předvídatelnost:

garance prostředků
v dlouhodobém horizontu

Prostředky připadající na stávající kritérium počtu dětí žáků v RUD obcí prudce vzrostly

- v novém systému bude v průměru cca **35 829 Kč** na jednoho “přepočteného” žáka (tj. o 70 % víc než doposud)

• **Zdroj:** IISSP, výpočty MF

Finanční toky před a po změně – zásadní zjednodušení

PŘED ZMĚNOU

PO ZMĚNĚ

Změna daňových podílů od roku 2026

	platný stav	od 1. 1. 2026
Obce	24,16 %	25,93 %
Kraje	9,45 %	10,23 %
ÚSC celkem	33,61 %	36,16 %
Státní rozpočet	66,39 %	63,84 %
Úhrn	100,00 %	100,00 %

Přerozdělovací kritéria a jejich váha

VÁHA DÍLČÍCH KRITÉRIÍ	kritérium	platný stav	od 1. 1. 2026
OBCE	Počet obyvatel obce	10,00 %	9,32 %
	Rozloha obce	3,00 %	2,80 %
	Děti, žáci, studenti	9,00 %	15,15 %
	Postupné přechody	78,00 %	72,73 %
Váhy v RUD obcí celkem		100,00 %	100,00 %
KRAJE	Daňové příjmy dle Přílohy č. 1 k zákonu o RUD	100,00 %	92,22 %
	Financování NPP a ONIV	0,00 %	7,78 %
Váhy v RUD krajů celkem		100,00 %	100,00 %

- **objem prostředků** připadající na **ostatní kritéria zůstává beze změny**
- **veškerý nárůst** prostředků bude **alokován do „školského“ kritéria**

Školské kritérium a jeho principy

zahrnuté „výkony“ – děti **MŠ**, žáci **ZŠ** a **SŠ**, studenti **VOŠ**, děti v **ZUŠ**, **dětských domovech** a **internátech**, **střediscích volného času**

vypuštění individuálně vzdělávaných žáků

přepočet výkonů na základě **přepočtových školských koeficientů** **zohledňujících finanční náročnost** prostřednictvím nařízení vlády

svazkové školy financovány prostřednictvím obce, v níž má sídlo
stanovy Svazku určí způsob financování svazkové školy

Přepočtové školské koeficienty (návrh)

- základem je přiřazení **koeficientu 1,0 pro žáka běžné třídy ZŠ**, doplněné o další výkony a jim přiřazené koeficienty
- návrh systému přepočtových školských koeficientů zahrnuje **zvýhodnění pro svazkové školy**
- na přechodnou dobu (do konce roku 2026) se navrhuje **zvýhodnění obcí s počtem dětí a žáků do 500; přičte se jim 10 žáků**

Přepočítací školské koeficienty – obce

druh výkonu	skutečný počet dětí	koeficient	přepočtený počet dětí	přepočtený výnos na žáka
MŠ běžná třída	335 939	x 1,2	403 126,80	42 995,24
MŠ speciální třída	3 867	x 2,0	7 734,00	71 658,73
ZŠ - děti - přípravná třída	6 432	x 1,0	6 432,00	35 829,37
ZŠ - děti - přípravný stupeň	48	x 2,0	96,00	71 658,73
ZŠ běžná třída	934 629	x 1,0	934 629,00	35 829,37
Svazkové školy - běžná třída	1 893	x 1,2	2 271,60	42 995,24
ZŠ speciální třída	6 530	x 2,0	13 060,00	71 658,73
SŠ denní forma vzdělávání - běžná třída	4 543	x 1,0	4 543,00	35 829,37
SŠ denní forma vzdělávání - speciální třída	87	x 2,0	174,00	71 658,73
ZUŠ	119 726	x 0,1	11 972,60	3 582,94
Domov mládeže	318	x 1,0	318,00	35 829,37
Středisko volného času	134 624	x 0,1	13 462,40	3 582,94
počet žáků v obci < 500		+10	29 680,00	358 293,67
	1 548 636		1 427 499,40	

Průměr:

35 829 Kč

po zahrnutí daně
z hazardních her

36 254 Kč

Přepočítací školské koeficienty – kraje

druh výkonu	skutečný počet dětí	koeficient	přepočtený počet dětí	přepočtený výnos na žáka
MŠ běžná třída	392	x 1,2	470,40	22 182,69
MŠ speciální třída	2 304	x 2,0	4 608,00	36 971,14
ZŠ - děti - přípravná třída	408	x 1,0	408,00	18 485,57
ZŠ - děti - přípravný stupeň	147	x 2,0	294,00	36 971,14
ZŠ běžná třída	496	x 1,0	496,00	18 485,57
ZŠ speciální třída	19 537	x 2,0	39 074,00	36 971,14
SŠ denní forma vzdělávání - běžná třída	392 457	x 1,0	392 457,00	18 485,57
SŠ denní forma vzdělávání - speciální třída	6 785	x 2,0	13 570,00	36 971,14
Konzervatoř denní forma vzdělávání	2 753	x 1,0	2 753,00	18 485,57
VOŠ - denní forma vzdělávání	7 979	x 1,0	7 979,00	18 485,57
ZUŠ	120 419	x 0,1	12 041,90	1 848,56
Dětský domov	4 152	x 9,0	37 368,00	166 370,15
Domov mládeže	38 000	x 1,0	38 000,00	18 485,57
Internát	1 321	x 2,0	2 642,00	36 971,14
Středisko volného času	84 359	x 0,1	8 435,90	1 848,56
	681 509		560 597,20	

Průměr:

18 486 Kč

Doporučení pro rozpočet po schválení novely RUD

CO UDĚLAT NA KONCI ROKU 2025

zahrnout **zvýšené daňové příjmy** do návrhu rozpočtu ÚSC

zahrnout **výdaje** na NPP a ONIV do **návrhu rozpočtu ÚSC** na rok 2026

- **navýšení příspěvku na provoz** dle dohod se školami
- **není povinné stanovit** objem prostředků na platy NPP **jako závazný ukazatel**

zřizovatel **může** (ale nemusí) **stanovit při rozpisu příspěvku** prostředky na platy NPP jako **závazný ukazatel**

MŠMT pokryje prosincové platy vyplácené v lednovém výplatním termínu

CO NASTANE V ROCE 2026

ÚSC v lednu **obdrží navýšené prostředky** v RUD

- výpočty pro rok 2026 na webu MŠMT
→ <https://statis.msmt.gov.cz/nepedagogove/>
- metodika na webu MŠMT
→ <https://edu.gov.cz>

školy začnou čerpat z rozpočtu ÚSC

- první platy z rozpočtu ÚSC vyplatí školy v únoru

Pamatovat na NPP v **pravidlech rozpočtového provizoria**

Rekapitulace

- **letos vychází 2 vyhlášky** MF k RUD
- pro obce, které **nezřizují** školská zařízení se nic **nemění**
- **navyšují se daňové příjmy** obcím, které zřizují školská zařízení
- klesnou **dotace** školským zařízením o peníze na NPP a ONIV a současně se **navýší příspěvky od zřizovatelů** na NPP a ONIV pro školská zařízení
- školy již nebudou moci používat **peníze pro pedagogy na dofinancování NPP**, tzn. více peněz zůstane školám pro pedagogy
- výrazně se zvyšuje **jistota** zajištění financování NPP a ONIV; i navzdory poklesu počtu žáků nebude docházet k úbytku peněz jakoby se to dělo v dotačním režimu
- nově se pracuje s tzv. **přepočteným počtem žáků**, což je jiná hodnota než prostý počet žáků

Doporučení pro stanovení sdílených daní na rok 2026

PODÍLY JEDNOTLIVÝCH OBCÍ A KRAJŮ NA **RUD 2026 NA WEBU MF [WWW.MFCR.CZ](http://www.mfcr.cz):**
Rozpočtová politika → Územní rozpočty → Hospodaření územních rozpočtů →
Obecné informace

ZÁKLADNA PRO VÝPOČET:

- **odhad inkasa roku 2025
(cca 4 – 5 % nad skutečnost 2024)**
- **daňová predikce MF (srpen 2025)**

Shrnutí hlavních zjištění

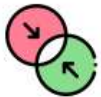
Klíčový problém:

- stát hospodaří dlouhodobě se schodkem, obce s přebytky

Co vidíme:

- obce **hromadí finance**, investiční kapacitu plně nevyužívají
- **část obcí** se chová neodpovědně (i díky štědrému RUD) – **nenaplňuje finanční autonomii** (nedostatečné místní poplatky, nereálné ceny za služby nesociální povahy, nevyužívání koeficientů DNV)

Významné rozdíly mezi obcemi

- zásadní rozdíly mezi obcemi: Praha vs. Brno, Ostrava, Plzeň vs. Ostatní

Co z toho plyne?

- změna RUD je nevyhnutelná

Děkuji za pozornost

Miroslav MATEJ

Odbor Financování územních rozpočtů

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>

Ministerstvo financí
České republiky

